

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาหลายด้านเช่น ปัญหาสังคม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาการเมืองการปกครองเป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ นับวันจะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะมีบุคคลประพาศิทธิธรรมอันดีงามของศาสนาขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะอยู่ในวงการใด หรือสถาบันใดก็ตาม ดังปรากฏเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อต่างๆ อยู่เสมอ สิ่งหนึ่งที่เห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวข้างต้นก็คือปัญหาอาชญากรรมให้โทษ ในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นยุคแห่งเทคโนโลยีการสื่อสารไร้พรมแดน เป็นเหตุให้ความเจริญทางด้าน เทคโนโลยีที่ทันสมัย แผ่ขยายไปทั่วทุกมุมโลกอย่างไร้พรมแดนไม่มีค่าย ไม่มีพรมแดนกีดกัน ใน การติดต่อสัมพันธ์กันทั้งในด้านเศรษฐกิจการเมืองและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เมื่อมีเหตุการณ์ สำคัญเกิดขึ้นที่ไหนในโลก เราเรียนรู้กันหมด ความโดดเด่นของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็น ปรากฏการณ์ที่มองเห็นผลทางวัตถุอย่างเด่นชัดจึงเป็นความนิยมของทุกคนในโลกชนิดที่หลงเชื่อ อย่างไม่มีข้อยั้งใจ ด้วยขีดความสามารถของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนี้ ซึ่งพิสูจน์ได้ด้วย ประสาทสัมผัสทั้งห้าอย่างเด่นชัด ทำให้การเห็นคุณค่าจากสัมผัสที่หก(จิตใจ ธรรมารมณ์) มีน้อย เพราะเรามองว่าเมื่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจริญมนุษย์คือผู้ที่ควบคุมธรรมชาติจึงทำให้เกิด การทำลายล้างธรรมชาติอย่างมากแต่ฝ่ายเดียวตลอดมาชนิดที่เรียกว่าแปรผันตรงกันข้ามกับความ เจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วัตถุ) กล่าวคือยิ่งเจริญมากยิ่งมีการทำลายล้างธรรมชาติ มาก นั่นเอง

เมื่อโลกที่เจริญทางด้านวัตถุถูกปกคลุมด้วยปัญหาและการทำลายล้าง เช่น ปัญหาการทำลายล้างกันด้วยสงคราม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาทางด้านจิตใจของคนในโลกที่เต็มไปด้วย วัตถุนิยมเป็นต้นจึงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมมนุษย์ในโลกจำนวนมากที่หันมาพึ่งพาวัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตประสาทนำมาเป็นเครื่องกล่อมเกล่าจิตใจในเวลาที่ต้องประสบปัญหาชีวิตหรือจะด้วยความ หลงผิดก็กระดองเมื่อได้เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตประสาททั้งชนิดกดประสาทและกระตุ้นประสาท

* ทศนิษฐ์ทองสว่าง, สังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์, ๒๕๓๗), หน้า ๒๓๔-

ก็พากันหลงผิดคิดไปว่า สิ่งนี้สามารถดับทุกข์ได้แม้จะเป็นชั่วคราวยุ่ ่วขณะก็ตาม เมื่อต้องการเสพ อยู่เรื่อย ๆ จนต้องเพิ่มปริมาณของการเสพขึ้นตามลำดับ ก็เข้าสู่ความสมบูรณ์ของ นิยามศัพท์ของ คำว่า สิ่งเสพติด, สารเสพติด หรือ ยาเสพติด นั่นเอง ความต้องการวัตถุสิ่งเสพติดนี้ ประกอบกับ กระแสโลกาภิวัตน์ย่อมทำให้ ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาของสังคมโลก (ระดับโลก) ที่เชื่อมโยงกับ ปัญหาอื่น ๆ ในทุกประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม^๒

สำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญและเป็นอนาคต ของชาติ รัฐบาล หน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชนต่าง ๆ ได้พยายามร่วมมือกันที่จะป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งในด้านการป้องกันการปราบปราม การบำบัดรักษาการฟื้นฟูสมรรถภาพ และการดูแลติดตามผล แต่ปรากฏว่าจำนวนเยาวชนผู้ติดสารเสพติดไม่ได้ลดลงกลับมีจำนวนมาก ขึ้น ปัญหายาเสพติดได้แพร่ระบาดจากสังคมเมืองสู่สังคมชนบทไทยอย่างรวดเร็วครบวงจร ทั้ง ลักลอบ ผลิต ค้า นำเข้า ส่งออก และได้แพร่ระบาดในกลุ่มผู้เสพยาเสพติดจนกลายเป็นปัญหาที่มี ผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

จากมติการประชุมสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๓๐ ได้ กำหนดให้วันที่๒๖ มิถุนายน ของทุกปี เป็นวันต่อต้านยาเสพติด ซึ่งประเทศไทยได้ยึดถือปฏิบัติ และยืนยันเจตนารมณ์อย่างแน่วแน่ที่จะร่วมกับประชาคมโลกในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด โดยมี หน่วยงาน/องค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ร่วมกันจัดกิจกรรม รณรงค์พิเศษ ต่อเนื่องตั้งแตปี๒๕๓๑ จนถึงปัจจุบัน

จากสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย นับตั้งแต่ปี๒๕๔๑ เป็นต้นมา เริ่มมี แนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจากประมาณการผู้เสพยาเสพติด ปี ๒๕๔๖ ประมาณ ๔๖๐,๐๐๐ คน ซึ่งใน ปี ๒๕๕๐ เพิ่มขึ้นเป็น๕๗๐,๐๐๐ คน และในปี ๒๕๕๑ ประมาณ ๖๗๐,๐๐๐ คน และอาจมี แนวโน้มสูงขึ้น สำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้ปัญหารุนแรงยิ่งขึ้น รัฐบาลภายใต้การนำของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี จึงได้กำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้ ยุทธศาสตร์ ๕ ร้วป้องกัน เพื่อเป็นเกราะคุ้มกันภัยยาเสพติดในแต่ละระดับ โดยคำว่า ร้ว หมายถึง การสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างกิจกรรม สร้างกระบวนการทำงาน เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและ ภาคประชาชนได้ดำเนินการร่วมกันแบบบูรณาการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

^๒ พระราชารมณี (ประยูร ฐมภูมิโต), รวมปาฐกถาธรรม พระพุทธศาสนาในโลกยุคโลกาภิวัตน์, (กรุงเทพมหานคร: ศยาม, ๒๕๔๑), หน้า ๘.

^๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๑, การจัดกิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันต่อต้าน ยาเสพติด (๒๖ มิถุนายน) ประจำปี ๒๕๕๒ ที่ ศร ๐๔๐๒๕/ ๑๒๑๗.(อัดสำเนา)

ยุทธศาสตร์ ๕ รื้อป้องกัน ในการควบคุมและลดปัญหา โดยสร้างกิจกรรม กระบวนการทำงานตามมาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านต่างๆ ดังนี้ รื้อชายแดนคือ การป้องกันการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน รื้อชุมชน คือ การสร้างภูมิคุ้มกันในระดับ หมู่บ้าน/ชุมชน รื้อสังคม คือ การจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ จัดปัจจัยเสี่ยงและเสริมสร้าง ปัจจัยบวก เพื่อให้สังคมทุกจังหวัดมีความเข้มแข็ง รื้อโรงเรียน คือ การเสริมความเข้มแข็งใน โรงเรียน สถานศึกษา ให้เยาวชน รุ่นใหม่มีภูมิคุ้มกัน รื้อครอบครัว คือ การเสริมความเข้มแข็งให้ สถาบันครอบครัวเพื่อเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคมที่ดี^๔

ถ้าทุกคนในโลกต่างเข้าถึงศาสนาของตน ๆ แล้วโลกจะไม่เป็นอย่างนี้จะเป็นโลก พระศรีอริยชนมาพร้อมหมดทั่วโลก และศาสนาทุกศาสนานั้นแตกต่างกันไป แต่จุดมุ่งหมายนั้น เหมือนกันคือให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข^๕ ที่นี้ก็มีถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา คือ สาระทั้งหมดที่มีอยู่ในอริยสัจสี่ (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) ที่ครอบคลุมหลักการของ พระพุทธศาสนาทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น หลักเว้นชั่วทำดี ทำใจให้บริสุทธิ์ หลักธรรมทั้งปวงไม่ควร ยึดมั่นถือมั่นหลักเราบัญญัติแต่ทุกข์และความดับทุกข์หรือหลัก อิทัปปัจจยตา / ปฏิจสมุปปาท กับนิพพาน ล้วนเป็นหลักธรรมที่อยู่ในอริยสัจสี่ ขออย่าว่าอริยสัจสี่ คือ หลักที่โยงความจริงใน ธรรมชาติมาสู่การใช้ประโยชน์ของมนุษย์หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือธรรมที่เสนอเป็น ระบบปฏิบัติการให้มนุษย์บริหารประโยชน์จากความจริงของธรรมขตินั้นเอง

ในฐานะที่ชาวไทยกว่า ร้อยละ ๕๐ เป็นพุทธศาสนิกชนโดยกำเนิดและตามสำเนา ทะเบียนบ้านควรที่จะนำเอาหลักธรรมซึ่งเป็นคำสอนของพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้ามามี การปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหาแบบองค์รวม เพราะหลักธรรมเป็น เสมือนแก้วมณีซึ่งเจียรไนในรัศมีหลายเหลี่ยมนักวิชาการสามารถจัดมุมมองให้เห็นประกายเลื่อมรุ่ง ไร้งดงามหลายวิธีการ หลักธรรมเสนอหลักการพัฒนาปัญญาที่มุ่งการฝึกอบรมตน ให้บรรลุ อิสรภาพหลุดพ้นจากปัญหาเพราะโดยทั่วไปแล้วพุทธศาสนิกชนจะเข้าใจพระพุทธศาสนาในแง่ ของ ทาน ศีล และพิธีกรรมเท่านั้น แท้จริงแล้ว พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงวาง

^๔ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, วารสาร สำนักงาน ป.ป.ส., (กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า๑.

^๕ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), แก่นแท้ของพระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร:ธรรมสาร, ๒๕๔๔), หน้า๑๑.

หลักการพัฒนามนุษย์และหลักการเรียนรู้ไว้อย่างครบกระบวนการมีองค์ประกอบและขั้นตอนตามลำดับต่อเนื่องสมบูรณ์

เมื่อพุทธศาสนิกชนได้เรียนรู้เข้าใจและเข้าถึงด้วยการปฏิบัติตามหลักธรรมย่อมที่จะเกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดปัญญาที่จะนำหลักธรรมมาปรับประยุกต์ใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ โดยเฉพาะ ปัญหายาเสพติด หากวางหลักการแก้ปัญหาตั้งแต่ระดับนโยบาย จนถึงระดับแผนปฏิบัติการในทุกภาคส่วนของสังคม ก็จะนำความสำเร็จในการแก้ปัญหายาเสพติด ได้อย่างสมบูรณ์ทุกด้าน

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมวัฒนธรรมเชิงพุทธ จึงควรจะนำหลักธรรมมาเป็นกรอบแนวคิดในการแก้ไขปัญหายาเสพติด การศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังคมไทยยุคปัจจุบันนี้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหายาเสพติดอันเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาต่าง ๆ โดยที่ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาถึงสภาพปัญหายาเสพติดที่กำลังระบาดในสังคมไทย แนวทางการแก้ปัญหาโดยภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรทางพระพุทธศาสนาการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยเหตุนี้ จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยประสงค์จะศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นกรณีพิเศษ

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดในสังคมไทยในปัจจุบัน

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาวิธีการแก้ปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรทางพระพุทธศาสนา

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาการนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังคมไทย

๑.๓ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การประยุกต์ใช้ หมายถึง การนำเอาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมไปใช้แก้ปัญหายาเสพติดในสังคมไทยปัจจุบัน

หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เช่น อบายมุข, เบญจศีล, มิตรแท้, อริยสัจ, สติปัฏฐาน ๔ เป็นต้น

^๖ สุมน อมรวิวัฒน์, การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์, (นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, ๒๕๔๒), หน้า ๑.

อริยสัจ ๔ หมายถึง ความจริงอันประเสริฐ ๔ ประการ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค
เบญจศีล หมายถึง ความประพฤติชอบทางกายและวาจา, การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย

การแก้ปัญา หมายถึง การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นที่มีผลกระทบต่อตนเองและสังคมประเทศชาติ

กระบวนการ หมายถึง วิธีการ พฤติกรรม หรือการกระทำใดๆ ที่มุ่งเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ เช่น ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหยต่าง ๆ เป็นต้น

๑.๔ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๑ พุทธทาส ภิกขุ (เงื่อม อินฺทปญฺโญ) ได้กล่าวถึง พระพุทธศาสนาไว้ในหนังสือ “คู่มือมนุษย์” ว่า พระพุทธศาสนา คือ วิหารวมทั้งระเบียบปฏิบัติสำหรับจะให้เราารู้ว่าอะไรเป็นอะไร ถ้ารู้ว่าจะอะไรเป็นอะไร จริง ๆ แล้ว เราย่อมไม่ปฏิบัติผิดต่อสิ่งทั้งปวง ครั้นรู้จริงตามวิธีของ พระพุทธศาสนาคือมองเห็นชัดว่า สิ่งทั้งปวงไม่เที่ยงเป็นทุกข์ มีใจตัวตน ไม่มีอะไรน่าผูกมัดตัวเรา เข้ากับสิ่งนั้นจริงๆ แล้วจิตก็จะเกิดความหลุดพ้นจากอำนาจครอบงำของสิ่งเหล่านั้น ขึ้นมาทันที อริยสัจสี่ประการนั้นคือ ความรู้ที่บอกให้ชัดว่า “อะไรเป็นอะไรอย่างครบถ้วนนั่นเอง”

๑.๔.๒ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ แก่นแท้ของพระพุทธศาสนาตอนหนึ่งว่าเมื่อพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้แล้วเสด็จไปแสดงปฐมเทศนา “พระธรรมจักกัปปวัตตนสูตร” พระองค์ทรงตรัสสอนหนึ่งมีความว่า (จตุส อริยสัจเจสุ ตีปรีวณฺณํ ทวาทสการํ ยถาภูตํ ญาณทสฺสนํ) ตราบใดที่เรายังไม่มีความทสฺสนะ ที่มีปริวัณ ๓ มีอาการ ๑๒ ในอริยสัจสี่ เราก็ยังไม่ปฏิญาณได้ว่า ได้ตรัสรู้ต่อเมื่อเรามีความทสฺสนะนี้ ปฏิญาณได้ว่า “ตรัสรู้” ดังนั้นเราจึงรู้ อริยสัจอย่างเดียวไม่ได้ ต้องรู้หน้าที่ต่ออริยสัจและปฏิบัติหน้าที่ต่ออริยสัจให้สำเร็จด้วย พระพุทธเจ้าตรัสกิจหรือหน้าที่ ต่ออริยสัจสี่ไว้ครบแล้วคือ

^๓ พุทธทาส ภิกขุ, คู่มือมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมบุษยา, ๒๕๐๑), หน้า ๑๘.

๑. หน้าที่ต่อทุกข์ คือ “ปริญญา” แปลว่า กำหนดรู้รู้เท่าทัน จับตัวมันให้ได้
๒. หน้าที่ต่อ สมุทัย คือ “ปหานะ” แปลว่า ละ หรือ กำจัด
๓. หน้าที่ต่อ นิโรธ เรียกว่า “สังนิกริยา” แปลว่า ทำให้แจ้งหรือบรรลุนั่นเอง
๔. หน้าที่ต่อ มรรค เรียกว่า “ภาวนา” แปลว่า บำเพ็ญก็คือ ปฏิบัติลงมือ ทำให้เกิด ทำให้มีขึ้น

๑.๔.๓ พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทธิ) กล่าวว่า การฝึกสติทำให้เกิดประโยชน์มากมายทั้งทางโลกและทางธรรม ดังนี้

๑. สติเป็นเครื่องตื่นอยู่ ปลุกคนให้ตื่นอยู่เสมอ
๒. สติจำปรารภในสิ่งที่พึง
๓. สติทำคนให้ได้รับความเจริญทุกเมื่อ
๔. สติทำคนให้ได้รับความสุข
๕. สติทำคนให้เป็นผู้ประเสริฐทุกวัน
๖. สติทำคนให้ได้มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ

๑.๔.๔ พระพิพิธธรรมสุนทร (สุนทร ญาณสุนทร) ได้แสดงทัศนะว่าคนเลวคือ คนที่ทำผิดในอบายมุข ๖ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปจากหนังสือ “คติธรรมนำชีวิต เล่มที่ ๑” ใจความว่า ถ้าอยากรู้ว่าใครเป็นคนดี ก็ให้ดูที่ความสุจริต คือ หน้าที่การงานของเขาที่ทำอยู่นั้นตรงข้ามกัน ถ้าอยากรู้ว่าใครทำผิด ใครเลว ก็ให้ดูที่พฤติกรรมของเขาที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข ๖ อย่าง ดังความตอนหนึ่งว่า คุณคนดีให้ดูที่สุจริต คุณคนผิดให้ดูที่อบายมุข คนดี นี้ดูที่สุจริต มีศีล ส่วนคุณคนผิด เขาให้ดูที่อบายมุข ถ้าเขามีอบายมุข คือ เป็นนักเลงสุรา เที่ยวกลางคืน หลงผู้หญิง หลงผู้ชาย เที่ยวเร่ คلاب ฟับ บาร์ ร้านอาหาร สถานเริงรมย์ เล่นการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตร เกียจคร้านทำงาน ผู้มีพฤติกรรมอย่างนี้เรียกว่าเป็นผู้เกี่ยวข้องกับอบายมุข ปัญหาเสพติดนั้นจัดอยู่ในอบายมุข^๘

๑.๔.๕ พระมหาสำราญ ญาณสวโร ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบจากการล่อลวงเมล็ดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทย” ว่าปัญหาที่มีต่อสังคมไทยมากที่สุดในปัจจุบันคือ ปัญหาเสพติดที่ระบาดอยู่ในเรื่องนี้ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล ที่ยอมรับข้อเท็จจริงคือ เป็น

^๘ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), แก่นแท้พระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, ๒๕๔๔), หน้า ๑๗.

^๙ พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทธิ ป.ธ. ๙), วิปัสสนากรรมฐาน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๒), หน้า ๕.

^{๑๐} พระพิพิธธรรมสุนทร (สุนทร ญาณสุนทร), คติธรรมนำชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : เลียงเชียง, ๒๕๔๑), หน้า ๔๑.

เพราะขาดหลักธรรมข้อปฏิบัติสำหรับมนุษย์อันเรียกว่าศีลนั้น โดยเฉพาะศีลข้อที่ ๕ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด โดยเห็นคุณค่าโทษว่าสุราเมรัยและของเมานั้นเป็นสิ่งที่มอันตรายเป็นข้อห้ามโดยส่วนเดียวที่เป็นพิษร้ายแก่สังคมมีโทษทำลายทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต^{๑๑}

๑.๔.๖ สุพิศ จันทะพงค์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยกระบวนการประชาสังคม: ศึกษากรณี บ้านเขาโคกแผ่นดิน ตำบลท่าบ่อ อำเภอนาทะโก จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า ศาสนามีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ เนื่องจากศาสนามีข้อบัญญัติต่าง ๆ ในการปฏิบัติตนของผู้ซึ่งถือปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นศาสนิกชนหรือนักบวช ทำให้ผู้ที่คิดจะเสพยาหรือเกี่ยวข้องกับสารเสพติดจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงให้ห่างจากยาเสพติด เพราะเกรงว่าจะผิดข้อบังคับของศาสนา ดังนั้นการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขยาเสพติดที่มีศาสนาเป็นส่วนช่วยในการบังคับจิตใจจะช่วยส่งผลให้สำเร็จได้ดีขึ้นเกิดความศรัทธาและมีความเชื่อมั่นในการทำมาความดี และสามารถ ออกถ้อยแถลงต่อการที่จะหวนกลับไปเสพยาอีก รองลงมาได้แก่วิธีการสนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศาสนา เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และวิธีการเชิญชวนให้พระสงฆ์ นักบวช หรือนำทางศาสนาเข้าร่วมในการบำบัดรักษาตามลำดับ^{๑๒}

๑.๔.๗ บุญเพ็ง หงษา พันจ่าอากาศเอกได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์พุทธธรรมในหลักสูตรค่ายผู้นำเยาวชนต่อการต่อต้านยาเสพติดของกองทัพอากาศ พบว่าจากการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักสูตรค่ายผู้นำ คือ อริยสัจสี่ หลักเบญจศีล หลักมิตระแท้ ๔, มิตระเทียม ๔, หลักกัลยาณมิตร ๗, และหลักอปริหานิยธรรม ๗, นั้นได้พบคุณลักษณะที่ต้องการกล่าวคือ พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น และยังพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจในแนวทางของการปฏิบัติกรให้ทาน รักษาศีล สมาธิ ปัญญา (มรรคมีองค์ ๘) อยู่ในระดับสูงทั้งนี้ ส่วนใหญ่มีความเห็นต่อขบวนการอริยสัจว่าถ้าเราไม่โลภไม่โกรธไม่หลงแล้วเราก็ไม่ทุกข์^{๑๓}

^{๑๑} พระมหาสำราญ ญาณส่วโร, “การศึกษาผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๑๒๒.

^{๑๒} สุพิศ จันทะพงค์, “การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยกระบวนการประชาสังคม: ศึกษากรณี บ้านเขาโคกแผ่นดิน ตำบลท่าบ่อ อำเภอนาทะโก จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐๗.

^{๑๓} บุญเพ็ง หงษา, พันจ่าอากาศเอก, “การประยุกต์พุทธธรรมในหลักสูตรค่ายผู้นำเยาวชนต่อการต่อต้านยาเสพติดของกองทัพอากาศ”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๕๓.

๑.๔.๘ เมธาพงษ์ บุญศรี ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสพแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ของนักศึกษาวิชาชีพในเขตอำเภอเมืองสระบุรีผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเพศชายในเขตอำเภอเมืองสระบุรีมีระดับการเสพตั๋ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสพแอมเฟตามีน (ยาบ้า) คือ จำนวนเงินที่ใช้จ่ายในการมาเรียนหนังสือต่อวัน ส่วนสภาพแวดล้อมที่พกอาศัยความผูกพันกับบิดามารดาความผูกพันกับเพื่อนที่เสพแอมเฟตามีน (ยาบ้า) และความผูกพันกับสถาบันการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเสพแอมเฟตามีน (ยาบ้า)^{๔๔}

๑.๔.๙ สุนิสา จิรณานนท์ ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนหญิงในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานีผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางไม่ค่อยดีเท่าที่ควร ในด้านการคบเพื่อน เด็กและเยาวชนหญิงมีระดับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนค่อนข้างดีแต่มีเพื่อนส่วนใหญ่เคยใช้ยาเสพติดในด้านสภาพแวดล้อมนั้นมีที่พกอาศัยอยู่ใกล้แหล่งยาเสพติดและมีคนเสพยาเสพติดมาก ในด้านสถานะทางเศรษฐกิจนั้นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ทำให้เด็กและเยาวชนหญิงเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดมากขึ้น สาเหตุสำคัญในการใช้ยาเสพติด คือ อยากรู้ อยากลอง มีเรื่องไม่สบายใจและมีแหล่งขายมั่วสุ่มใกล้ๆ ที่พกอาศัย

๑.๔.๑๐ พิมพ์ทิพย์ นฤมิตญาณ ได้ทำการศึกษาเรื่องมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษมีนบุรี พบว่า ปัจจัยทางสังคมของผู้ต้องขังหญิง ซึ่งได้แก่ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชนที่อยู่อาศัยนั้นเป็นแหล่งเสพและค้ายาเสพติดโดยมีสภาพเป็นชุมชนแออัด บุคคลในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและไม่มีญาติพี่น้องที่ติดยาเสพติด แต่มีการคบเพื่อนที่มีประวัติการกระทำผิดในคดียาเสพติดและเพื่อนเป็นผู้ชักจูงให้เสพยาเสพติดในครั้งแรก สำหรับปัจจัยทางด้านจิตวิทยาผลการศึกษา พบว่า บุคลิกลักษณะอุปนิสัยของผู้ต้องขังนั้น มีที่ ๒ ด้านเท่ากันที่เป็นมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดคดียาเสพติดคือ ทั้งเป็นคน

^{๔๔} เมธาพงษ์ บุญศรี, “ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสพแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ของนักศึกษาวิชาชีพในเขตอำเภอเมืองสระบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔) หน้า บทคัดย่อ.

^{๔๕} สุนิสา จิรณานนท์, “ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนหญิงในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕) หน้า บทคัดย่อ.

รักสนุก คึกคะนอง อยากรู้ อยากลอง คล้อยตามผู้อื่นง่ายเอาแต่ใจตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเองและอีกประเภทหนึ่ง คือ สุขุมรอบคอบ เรียบร้อย เป็นตัวของตัวเองมีความมั่นคงในอารมณ์และจิตใจ^{๑๖}

เมื่อเราทราบถึงโทษที่เป็นอันตรายและผลที่เกิดจากยาเสพติดให้โทษ ต่อผู้เสพโดยตรงและส่งผลกระทบต่อไปถึงครอบครัว ผู้ใกล้ชิด ตลอดจนประเทศชาติอย่างใหญ่หลวงแล้วเราทุกคนจึงควรช่วยกันป้องกันหรือหยุดยั้งมิให้ยาเสพติดลุกลามกว้างขวางออกไป เริ่มที่ตนเองก่อนโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เอาใจใส่และให้ความอบอุ่นแก่ครอบครัวเพื่อป้องกันให้สมาชิกในครอบครัวห่างไกลจากยาเสพติด และร่วมมือในการให้เบาะแสแก่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองเพื่อปราบปรามยาเสพติดให้สิ้นไป

๑.๕ ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยภาคสนามผู้วิจัยใช้การวิจัยที่เน้นใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาวิจัยที่ต้องการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียดและลึกในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

๑.๕.๑ ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัยชุมชนโนนทัน ซึ่งเป็นชุมชนแห่งหนึ่งที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากประเด็นที่ศึกษาในครั้งนี้มีความละเอียดอ่อนและเพื่อไม่ให้เป็นผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษานี้

๑.๕.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหาวิชา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้ศึกษาเชิงคุณภาพเน้นศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ที่กล่าวถึงการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ซึ่งมีเอกสารประกอบในการวิจัย ๒ ชั้น คือ

๑. เอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก(ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และปกรณ์วิเสส

๒. เอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ ตำรา หนังสือ งานค้นคว้าวิจัย วารสาร บทความ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

^{๑๖} พิมพ์ทิพย์ นฤมิตญาณ, “มูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษมิวนิบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า บทคัดย่อ.

๑.๖ กลุ่มประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

๑.๖.๑ สถานที่

หน่วยงานของภาครัฐ (ศูนย์บำบัดยาเสพติดขอนแก่น) และเอกชนชุมชนเมืองที่เกี่ยวข้องในการวิจัยเรื่องการประยุต์หลักพุทธธรรมเพื่อใช้แก้ปัญหายาเสพติดในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

๑.๖.๒ ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ประกอบด้วย

๑. วิทยากรอบรมผู้เข้าบำบัด จำนวน ๔ รูป/คน
๒. กลุ่มผู้ที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด หมายถึง กลุ่มบุคคลกลุ่มนี้ ที่เลือกสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้ติดยาเสพติดในสังคมไทยในปัจจุบัน กลุ่มที่เลือกมาสัมภาษณ์ได้แก่

๒.๑ ประชาชนทั่วไป	จำนวน ๑๐	คน
๒.๒ นักศึกษา/นักเรียน	จำนวน ๑๐	คน
รวมทั้งสิ้น	๒๐	คน

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้

๑.๗.๑ ขั้นตอนกำหนดขอบเขตและพื้นที่ในการวิจัย

- กลุ่มประชากรในการวิจัย
- อายุ
- เพศ
- ระดับการศึกษา
- จำนวนผู้ที่จะทำการวิจัย ศูนย์บำบัดยาเสพติดขอนแก่น
- สถานที่ของผู้ติดยาเสพติดที่จะทำการวิจัย

๑.๗.๒ ขั้นตอนเตรียมเครื่องมือในการวิจัย

- แบบสัมภาษณ์
- เครื่องบันทึกเสียง
- กล้องถ่ายรูป

๑.๗.๓ ขั้นตอนวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

- สุ่มตัวอย่างบุคคลที่ติดยาเสพติดที่จะศึกษา

- ทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานที่ที่ต้องการเก็บข้อมูล
- แจกแบบสัมภาษณ์
- สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๗.๔ ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์
- วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์

๑.๗.๕ ขั้นเรียบเรียงข้อมูล

- เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์
- จัดระเบียบข้อมูลตามสารบัญชั้วคร่าว
- เขียนวิทยานิพนธ์
- สรุปและนำเสนอ

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑.๘.๑ ทำให้ทราบสภาพปัญหาและสาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสังคมไทยปัจจุบัน

๑.๘.๒ ทำให้ทราบวิธีการแก้ปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรทางพระพุทธศาสนา

๑.๘.๓ ทำให้ทราบถึงผลการนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสังคมไทย

๑.๕ กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย (Conceptual frameworks)

